

JER

Osmangazi Journal of Educational Research © OJER
2018

Volume 5, Number 1, Spring

Araştırma Makalesi

To cite this article: Köybaşı-Şemin, F. (2018). Lecturers' Opinions About The Effect of Law No: 6528 on Educational Administration Field. Osmangazi Journal of Educational Research, 5(1), 60-70. Retrieved from <http://ojer.ogu.edu.tr/Storage/OsmangaziJournalOfEducationalResearch/Uploads/OJER-V5-N1-5-TR.pdf>

Submitted: December 4, 2017

Revised: May 25, 2018

Accepted: July 17, 2018

6528 Sayılı Yasanın Eğitim Yönetimi Alanına Yansımalarına İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri

Fatma Köybaşı Şemin ¹

Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, TÜRKİYE

Özet

Bu araştırmanın amacı 6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanına yansımaları ve sonuçlarına ilişkin olarak eğitim yönetimi alanındaki öğretim üyelerinin görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi ile Kocaeli, Marmara ve Yıldız Teknik üniversitelerinde eğitim yönetimi alanındaki öğretim üyeleri ile çalışma yürütülmüştür. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemiyle 5 öğretim üyesi çalışma grubunu oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak alan yazın taranmış ve uzman görüşleri alınarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, 6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanında olumlu etkilerinden çok olumsuz etkilerin doğabileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Öğretim üyesi, 6528 sayılı Yasa, Eğitim Yönetimi.

Eğitim yönetimi, eğitim hizmetlerinin üretildiği yerlerde insan ve madde kaynaklarından amaçlar doğrultusunda etkili bir şekilde yararlanmak olarak tanımlanabilir. 1900'lü yıllarda bilimsel çalışma alanı olarak kabul edilen eğitim yönetimi, yönetim bilimini eğitim alanına uyarlamayı amaçlar. Oplatka (2018)'ye göre eğitim yönetimi uzmanları her zaman, alan dergilerinde yayınlanan birçok dergi-makalesinde "pratik çıkarımlar" bölümünde, çok-uluslu ve çok-yönlü eğitim alanlarında geçerli olan teorik ve ampirik bilgi üretmeye çalışmışlardır. Eğitim yönetimi alanında üretilen bilimsel bilgi zamanın sosyal ve politik güçleri tarafından şekillenmekte olup akademik yapı ve bilimsel faaliyetler de söz konusu güçlerin etkisi altında kalmaktadır (Oplatka, 2009). Eğitim yönetimine yönelik örgütsel değişimlerin olası güçlerinden dış güçler hükümetlerin müdahalesi, toplumun değerleri, teknolojik değişim ve bilgi patlaması olarak belirtilebilir (Lunenberg ve Ornstein, 2000). Yasal düzenlemeler,

¹ Dr. Arş. Gör, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Fakültesi, koybasi.fatma [at] gmail.com

toplumun değişen ihtiyaç ve beklentileri veya bilgi çağının gerektirdiği koşullar eğitim yönetiminin değişmesine yön veren etkenler olarak gösterilebilir.

Değişime yön vermek kadar değişime direnmek de yine iç ve dış güçler tarafından yönetilmektedir. Mesela eğitim yönetimi teorilerinin uygulamaya dönüşmesindeki engel, dış güç etkeni olarak örgütsel ortamda politik kimliklerden kaynaklanan süreçlerin iktidarca kullanılmasına izin verilmesi şekilde olabileceği gibi (Newton ve Riveros, 2015) eğitim sisteminde ve yönetiminde ulusal düzeyde yapılan yasal değişiklikler de eğitim yönetimi alanını etkilemektedir. Yapılan yasal değişikliklerden Türkiye’de 2014 yılında çıkarılan 6528 sayılı yasa, doğrudan eğitim yöneticilerini ilgilendiren bir değişiklik getirmiştir. Bu yasa ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı’nın eğitim yönetimi alanına bakış açısını yansıtmaya açısından oldukça çok önemlidir.

Okulların sağlıklı bir şekilde yaşaması ve amaçları doğrultusunda bireyler yetiştirmesi toplumun ferah düzeyini yüksek tutmada, üretken olmalarında ve demokratikleşme süreçlerinde rol oynar. Eğitim yönetimi ve denetimindeki çağdaş gelişmeler okulun yapısının ve işleyişinin canlılık göstermesine katkıda bulunacak düzenlemeler getirebilir. Çoğu ülkenin eğitim yönetimi alanına yer vermesi bu hedeflere ulaşma çabasından kaynaklanabilir. Özü ve Şimşek, (2011:170) başta Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Avustralya ve Kanada gibi ülkelerin küresel anlamda Eğitim Yönetimi alanını tanımlamaya ve bilgi birikimini belirlemeye yönelik çeşitli akademik çalışmalara sahip olduğunu belirtirler. İlgili alanın gelişmesi için bilimleşmenin üst düzeylerde olması ve uygulamaların kuramlara dayanması öncelik taşır. Belirli bir bilim dalının eğitimi, o alanda üretilecek bilimsel bilginin diğer bilim dallarında üretilenden farkının, alanın özgüllüğünün tam olarak kavranmasını içerir (Özsoy, Ünal, Güngör, Özdemir, Buyruk ve Demir, 2013: 49). Eğitim bilimlerinin özgüllüğü onun yönetiminden ya da konusundan değil, soru sorma biçiminden ve sorunsal ufkundan kaynaklanır (Charlot, 2010).

Eğitim yönetimin doğası gereği, pratik bilgi, profesyonel-meslek bilgisi ve akademik bilgi olmak üzere üç temel boyutu vardır (Balcı, 2008). 1960’lı yıllardan başlayarak alanın öncüleri büyük bir özveri ve çabayla eğitim yönetimi alanına temel atmıştır (Gürsel, 2006). 19. yy.dan itibaren bilimsel araştırmalara konu olduğu varsayılan eğitim yönetimi, genel olarak geleneksel ve modern olarak nitelenen yönetim yaklaşımlarından etkilenmiştir (Aslanargun, 2007). Ülkemizde eğitime egemen olan merkezîyetçi yaklaşım, bu alanda yurtdışı eğitim olanaklarını uzun süredir sınırlaması, kuram ve uygulama arasındaki geleneksel kopukluk ve üniversiteler arasında iletişim ve işbirliği sorunları alanın gelişmesini sekteye uğratmıştır (Şimşek, 1997).

Eğitim yönetimi alanının bilimleşmede gelişme göstermesi, alanın ilgililerin örgütlenmesini- dernekleştirmesini gerektirmektedir, alanın bir uzmanlık alanı ve meslek olarak kabul görülmesi, etik kodlarının kurulması, bilim insanlarının özlük haklarının korunması, ulusal ve uluslararası ilgili örgütlerle ilişki kurabilmesi bu örgütlenmeyi gerektirmektedir (Balcı, 2008:205-206). Türkiye’de 50 yılı aşkın bir süredir yapılan akademik çalışmalara ve eğitime karşın 6528 sayılı yasa, eğitim yöneticiliğini bir meslek olarak değil, öğretmenlere istendiği zaman verilebilecek bir görev olarak görmektedir. Eğitim denetiminde ders denetimi görevini okul müdürlerine görev olarak verirken, denetmen olmak için hukuk, siyasal, fen-edebiyat, ilahiyat gibi herhangi bir alanda lisans eğitimi görenlerin yapılacak sınavı kazanmalarını yeterli görmektedir.

2014 yılında çıkarılan 6528 yasadaki okul yöneticilerin yetiştirilmesi, atanması ve özlük haklarıyla ilgili konuların içeriğine bakıldığında okul yöneticisinin geçici bir kadrolu iş, uzmanlık gerektirmeyen bir görev olduğu izlenimini yansıtmaktadır. Diğer yandan denetim görevinin denetmenler tarafından yapılması yerine okul yöneticilerine devredilmesi nesnelliğin zayıflamasına ve insan ilişkilerinin saydamlığını kaybetmesine açık kapı bırakan uygulamalar olması açısından tehlikeli olabilir. Çünkü denetim de yönetim gibi, salt bir alanda deneyime sahip kişiler tarafından, uzmanlık isteyen bilimsel ilkeler doğrultusunda yapılması uygun görülen süreci gerektirir.

Birçok yönetim alanındaki akademisyen ve uygulayıcılar, yönetimin, örgün eğitimden ziyade deneyim yoluyla daha iyi uzmanlaşarak bilim kadar sanat veya zanaat olduğunu düşünmektedir. Yönetimin daha yumuşak becerileri (kişilerarası etkililik, iletişim, liderlik) örgün eğitim yoluyla öğrenmesi zor ve standart bir sınavda test edilmesi oldukça zor. Bazı insanlar, özellikle Stanford'un İşletme Yüksek Okulu'ndan Jeffrey Pfeffer, deneyimin tek geçerli öğretmen olduğunu iddia edecek kadar ileri gitmiştir (Khurana ve Nohria, 2008). Eğitim yönetiminde de yöneticinin deneyimi oldukça önemlidir. Yıllarca okul müdürlüğü yapmış kişilerin kendi istekleri dışında öğretmenliğe geçişini sağlamak, yöneticiliğin uzmanlık ve deneyim gerektirmediği anlayışını destekler. Bu durum Türkiye'deki okul müdürlerin rolünü okul işletmeciliği ile sınırlı olduğu imajını gösterebilir. Aynı şekilde Akın (2012) gelişmiş ülkelerde okul yöneticisinin rolünü, öğretimsel liderlik olarak saptarken Türkiye'de ise bu rolün okul işletmeciliği olarak ön plana çıktığını belirtir.

Dünyadaki ve Türkiye'deki bilimsel gelişmeleri yok sayan bir anlayışla hazırlanan bu yasaya ilişkin, bu alandaki öğretim üyelerinin bakış açıları ve değerlendirmeleri çok önemlidir. Araştırma kapsamında elde edilen bulguların ve sonuçların eğitim yönetimi alanına ilişkin çıkarılan yasanın getireceği olumlu ve olumsuz uygulamaların neler olabileceği konusunda öğretim üyelerin görüşlerini ortaya çıkarmada katkısı olacağı düşünülmektedir. Sonuçlar doğrultusunda geliştirilecek olan öneriler alanın geleceğine, uygulayıcılara yön verme hususunda önemli olarak kabul edilebilir.

Araştırmanın Amacı

6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanına yansımaya ilişkin olarak eğitim yönetimi alanındaki öğretim üyelerinin görüşlerini belirlemektir.

Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 2014'te çıkarılan 6528 sayılı yasanın eğitim yöneticilerine etkileri nelerdir?
- 6528 sayılı yasanın eğitim yöneticilerine etkileri nedir?
- 6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanına akademik açıdan etkileri nelerdir?
- 2014'te çıkarılan 6528 sayılı yasanın maarif müfettişlerine etkileri nelerdir?
- 6528 sayılı yasanın maarif müfettişleri ve yardımcılarına etkileri nelerdir?
- 6528 sayılı yasanın eğitim denetimine akademik açıdan etkisi nelerdir?
- Eğitim yönetimi alanının geleceğine ilişkin görüşler nelerdir?
- Eğitim yönetimi alanının uygulayıcılar açısından geleceğine ilişkin öngörüleriniz nelerdir?

Yöntem

Araştırma, nitel çalışma yöntemlerinden görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiş ve durum deseni kullanılmıştır. Araştırma 6528 sayılı yasanın eğitim yönetimine yansımaya

sınırları belirlenmiş bir araştırma konusudur. Birinci, Kılıçer, Ünlüer ve Kabakçı (2009)'ya göre sınırlandırılmış bir konunun gerçek ortamda ayrıntılı olarak betimlenmesi ve incelenmesi çalışmanın durum deseni olduğunu göstermektedir. Amaçlı örnekleme çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010). Amaçlı örnekleme yaklaşımlarından biri olan benzeşik örnekleme yöntemi ile 2014 yılında Kocaeli ve Marmara ve Yıldız Teknik üniversitelerinde görev yapan, eğitim yönetimi alanında uzman öğretim üyeleri çalışma grubu olarak seçilmiştir. Benzeşik örnekleme olarak çalışma grubunun belirlenmesinde temel etken, araştırmanın problemi ile ilgili olarak (okul müdürleri, öğretmenler, eğitim yönetimi uzmanları vb.) farklı gruplardan benzeşik bir alt grubun - eğitim yönetimi uzmanlarının- seçilmesidir.

Araştırmanın çalışma grubu Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Görüşlerine Başvurulan Öğretim Üyelerine İlişkin Bilgiler

Üniversite	Unvanı	Kıdemi	Öğretim Üyesinin Adı
Kocaeli Üniv.	Prof. Dr.	20	K1
Kocaeli Üniv.	Doç.Dr.	12	K2
Marmara Üniv.	Yrd. Doç.	13	M1
Yıldız Teknik Üniv.	Doç.Dr.	21	Y1
Yıldız Teknik Üniv	Yrd. Doç.	13	Y2

Görüşlerine başvurulan öğretim üyelerinin 2'si Kocaeli, 1'i 2'si Yıldız Teknik Üniversitesi'nden oluşmaktadır. 3 öğretim üyesi 10-15 yıl arasında kıdeme sahip iken 20 üstü kıdemi olan öğretim üyesi sayısı 2'dir. Öğretim üyelerinin adları K1, K2, M1, Y1 ve Y2 olarak kodlanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmamızda veri toplama aracı görüşmedir. Görüşmede, söylenenlerin yüzeysel anlamlarının yanında gerçek ve derinliğine anlamlarda çıkartılabilir. Jest ve mimiklerde yola çıkarak yapmacık cevapların yordanması ve ayıklanması ile gerçekleri ortaya çıkarılabilmesi olasılığı yüksektir (Karasar, 2006). Araştırmada veri toplama aracı olarak, uygulayıcılara danışılarak, sorular üzerinde görüş birliği sağlanarak hazırlanmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu amaçla, 5 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiş ve beş kişi ile görüşme yapılmıştır. Araştırmacı ve öğretim üyelerin görüşleri doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme form taslağı oluşturulmuş ve araştırma kapsamında olmayan eğitim yönetimi alanında iki uzmana incelettirilerek tekrar gözden geçirilmiştir. Görüş bildirilen konular ve öneriler dikkate alınarak yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen yanıtlara göre ek sorular sorulmasına veya açıklayıcı müdahaleler (araştırmanın kapsam alanına çıkmadan) yapılmasına karar verilmiştir. Görüşme yapılacak kişiye çalışmanın amacı, içeriği hakkında bilgi verildikten sonra gönüllü katılımcılar seçilmiş ve ortalama 45 dakika süren görüşmelerin doğru anlaşılması ve analizinin sağlıklı yapılabilmesi için ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak

amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Betimsel analiz şu aşamaları izlemiştir. İlk aşamada alt amaçlardan ve görüşmelerde yer alan boyutlardan yola çıkarak bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci aşamada veriler tematik çerçeveye göre sınıflandırılmıştır. Üçüncü aşamada düzenlenen veriler tanımlanarak gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla betimlenmiştir. Dördüncü aşamada tanımlanan bulgulara yer verilmiştir, anlamlandırarak yorumlanmıştır. 6528 sayılı yasanın eğitim yöneticilerini nasıl etkileyeceğine ilişkin yenileşme, siyasallaşma ve motivasyonsuzluk temalarına ulaşılmıştır. 6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanını akademik açıdan nasıl etkileyeceğine ilişkin profesyonelleşmeme, motivasyonsuzluk ve herhangi bir etki göstermeme temaları yer almıştır.

6528 sayılı yasanın maarif müfettişlerini ve yardımcılarını nasıl etkileyeceğine ilişkin ilkesizlik olmak üzere öğretim üyelerinin görüşleri tek temada toplanmıştır. 6528 sayılı yasanın eğitim denetimini akademik açıdan nasıl etkileyeceğine ilişkin profesyonelleşmeme ve yerinde bir uygulama temaları oluşturulmuştur. Eğitim yönetimi alanının uygulayıcılar açısından geleceğine ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri siyasallaşma, mesleki bağlılığın zayıflaması, ilkesizlik temaları altında incelenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenirlilik kavramları nitel araştırma yaklaşımı ile inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık ile açıklanabilir (Roberts ve Priest, 2006). Bu kavramlar doğrultusunda araştırmada inandırıcılığı sağlamak için görüşmelerde ele alınan olguyu çarpıtmadan yansıtmak için araştırmacı objektif olmaya dikkat etmiş ve görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınarak katılımcılara ses kayıtları teyit edilmiştir. Aktarılabirliği sağlamak için de araştırmacı, araştırmada izlediği yöntem ve süreci açık ve ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir. Başka araştırmacıların inceleme isteği olması durumunda elde edilen veriler ile verilere ait kodlamalar saklanmaktadır. Araştırmanın tutarlılığını sağlamak için ise eğitim yönetimi ve 6528 sayılı yasa konusuna yönelik teorik bir çerçeve etrafında eğitim yönetimi alanında dört öğretim üyesinin görüşleri alınarak görüşme formu hazırlanmıştır. Görüş birliği sağlanana kadar görüşme formu üzerinde çalışılmıştır. İç geçerliği artırmak amacıyla katılımcıların görüşlerinin gerçeği yansıtip yansıtmadığı hususunda katılımcıların görüşleri teyit edilmiştir. Dış geçerliği artırmak için katılımcılara ait kişisel bilgilerin aktarılmasına önem verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde öğretim üyelerinin araştırmanın amacı ve alt amaçlarına ilişkin oluşturulan sorulara yönelik görüşleri sunulmaktadır. Araştırma kapsamında her bir amaca ilişkin belirlenen temalara göre doğrudan alıntılar yer almaktadır.

2014'te Çıkarılan 6528 Sayılı Yasa Eğitim Yöneticilerine Etkisi Nelerdir?

a) 6528 sayılı yasanın eğitim yöneticilerini nasıl etkileyeceğine ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri yenileşme, siyasallaşma ve motivasyonsuzluk temalarına göre aşağıda ele alınmıştır.

Yenileşme teması altında öğretim üyelerinden birinin görüşleri şu şekildedir. 4 yılını dolduranların havuza alınıp tekrar öğretmenliğe dönme olasılığının olması bazı müdürlerin emekliliğe ayrılmalarını, yıllardır müdürlük yapanların ortamdan biraz çekilmesini ve kurumun yenilenmesini sağlayabilir (Y1).

Yenileşme teması altında okul müdürlüğü yapmış kişilerin yerine başka kişilerin o göreve gelmesinin yenilik olarak değerlendirildiği görülmektedir. Diğer taraftan aynı durum getirdiği sakıncalı durum olarak siyasallaşma teması ortaya çıkmaktadır.

Eğitim yöneticilerinin daha fazla siyasi alanlardan etkilenmelerine yol açabilir. Olumsuz etkileyeceğini düşünmekle beraber asıl sorunun eğitim yönetim yasanı değil, karar mekanizmasının oturmamış olması, eğitim yöneticisi yetiştirme sorunu halledilmeli, bilimsel ilkelere dayandırılmalı (Y1).

Eğitim yöneticilerinin daha fazla siyasi davranmalarına yol açabilir. Oysa eğitim yöneticisi yönetimde her zaman eşit ve adaletli davranmalıdır (M1).

Eğitim yöneticiliği yapacak kişiyi belirlemede siyasal etkilerin olduğu öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda aktarılmıştır. Bu durumun yerine bilimselliğin ve adaletin sağlanması gerektiğine ilişkin bir durum söz konusudur. Bunun yanı sıra eğitim yöneticilerinde motivasyonsuzluk temasına ilişkin görüşler şu şekildedir:

Yasanın eğitim yöneticilerinin motivasyonunu olumsuz etkileyeceğini düşünüyorum. Çünkü Türk toplumu belirsizliği sevmeyen bir toplumdur. Önünü görmek ister (K2).

Eğitim yöneticisinin seçimi ve yetiştirilmesi yıllarca tartışılmıştır. Psikolojik bir moral bozukluğu yaratacağını düşünüyorum (K1).

Müdür iken tekrar öğretmenliğe dönmek kişiyi yoracaktır (Y2).

6528 sayılı yasanın eğitim yöneticilerinin statü kaybettirmesinden ve ilerde nerde, nasıl görev alacaklarını bilemediklerinden dolayı bir motivasyon düşüklüğü yaşanabileceği ön görülmüştür.

b) 6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanını akademik açıdan nasıl etkilerine ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri profesyonelleşmeme, motivasyonsuzluk ve herhangi bir etki göstermeme temalarına göre aşağıda ele alınmıştır.

Profesyonelleşmeme teması altında öğretim üyelerinin görüşleri şu şekildedir:

İlgili yasa yöneticiliği bir meslek olarak görmemektedir. Asıl olanın öğretmenlik olduğunu kabul etmekte, öğretmenliği uzmanlık olarak görmektedir. Öğretmen olan herkesin yöneticilik görevini iyi yapacağını varsaymaktadır. Dolayısı ile eğitim yönetimi alanını yok sayan bir anlayış söz konusudur(K2).

Eğitim yöneticiliğinin uzmanlık gerektiren bir meslek olduğu anlayışına uygun olmayan bir uygulama olduğu dile getirilmiştir. Bu uygulamanın lisansüstü öğrencilere akademik açıdan motivasyonda düşme temasına ilişkin şu görüşlere yer verilmiştir.

Bu bölümde yüksek lisans veya doktora eğitimi görmek isteyen öğretmenlerin motivasyonunu düşebilir (K1).

Eğitim yönetimi alanında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerde geleceklerini görememe açısından güdülenmeme sorunu yaşanabilir (Y2).

Öğretmenlerin çalışma isteklerini düşürebileceğinden akademik açıdan olumsuz etkileyebilir. Ayrıca yöneticilik konusunda istekli ve kabiliyetli olan öğretmenlerin bu konudaki motivasyonu düşebilir (M1).

Katılımcıların görüşleri, okul yöneticisi veya maarif müfettişi olmada eğitim yönetimi alanında lisansüstü eğitim yapmanın bir etki yaratmayacak olmasını motivasyon düşürücü bir uygulama olarak değerlendirmişlerdir.

Bunun yanı sıra 6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanını akademik açıdan etkilemediğine ilişkin öğretim üyelerinden birinin görüşü şu şekildedir:

Akademik açıdan herhangi bir değişme olmaz, eğitimciler bizim (üniversite çalışanları) algıladığımız gibi algılamıyor, alan dışından birinin denetim yapması o kadar önemli değil (Y1).

6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanını akademik açıdan herhangi bir değişim göstermeyeceğini bu yasanın daha çok uygulayıcılar için etki göstereceğini belirtmektedir.

2014'te Çıkarılan 6528 Sayılı Yasanın Maarif Müfettişlerine Etkisi Nedir?

a) 6528 sayılı yasanın maarif müfettişleri ve yardımcılarının etkilerine ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri ilkesizlik temasına göre aşağıda ele alınmıştır.

İlkesizlik teması altında toplanan öğretim üyelerinin görüşleri şu şekildedir:

Yeni yasa ile son zamanlarda sürekli isimleri değişen il eğitim denetmenleri ile bakanlık denetmenleri örgütlenme açısından birleştirilmiş ve tek isim altında "maarif müfettişi" birleştirilmiştir. Yıllardır süren bakanlık müfettişi ilköğretim müfettişi yarışı yasal olarak bitmiş görünse de bu konuda teşkilatlanma, görev yerleri, görev biçimleri gibi konularında bir karmaşa söz konusudur. Öyle anlaşılıyor ki yönetmelikler düşünülmeden yasal değişikliğe gidilmiştir (K2).

Eğitim denetimi bilimsel olmalı, müfettişin eğitim öğretim alanından olması önemli olduğunu düşünüyorum, bu açıdan bu yasanın maarif müfettişlerini olumsuz etkileyeceği kanısındayım (K1).

Bu yasanın maarif müfettişleri ismini kabul etmesi ve farklı alanlardan eğitim denetmeni olması bir geriye gidiştir (Y1).

Denetimde maarif müfettişlerinin seçiminde ve yükseltilmesinde objektif kriterler olmadıkça eğitimin kalitesinin artmasında olumlu katkılar beklemenin yersiz olacağı görüşündeyim (M1, Y2).

6528 sayılı yasanın maarif müfettişlerini ve yardımcılarını oldukça olumsuz etkileyeceğine ilişkin görüşler, belirli bir sisteme bağlı değişimlerin olmadığını, plansız, bilimsel olmadan, yüzeysel bir değişiklik ve objektif olmayan kriterlerle ifade edildiği görülmektedir.

b) 6528 sayılı yasanın eğitim denetimini akademik açıdan etkilerine ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri ilişkin profesyonelleşememe ve yerinde bir uygulama temalarına göre aşağıda ele alınmıştır.

Profesyonelleşme teması altında toplanan öğretim üyelerinin görüşleri şu şekildedir:

Eğitim alanı dışından uzmanların okulu denetlemesi sadece mevzuat odaklı olmasına yol açabilir. Eğitim işi prosedüre uygunluğu yanında özveri ister (Y2).

Maarif müfettişlerin yerine başka kişilerin denetim yapması denetim işinin uzmanlık gerektirmediğini gösterir!(K1)

Eğitim alanında müfettişlik uzmanlık gerektiren bir meslektir ve maarif müfettişliği sadece sınavları kazanan her öğretmenin yapabileceği bir meslek olarak görülmemelidir (M1).

6528 sayılı yasanın eğitim denetimini akademik açıdan olumsuz etkilediği etkenin denetimin uzmanlık gerektirmeyen bir göreve yerleştirilmesi şeklinde ifade edildiği görülmektedir.

Yerinde bir uygulama teması altında toplanan öğretim üyelerinden birinin görüşleri şu şekildedir:

Maarif müfettişlerin okula çok katkısı olduğunu düşünmüyorum. Denetmenlerin yetiştirilmesi, yerleştirilmesi sistem bütünlüğüne zaten uygun değil (Y1).

Maarif müfettişlerin etkili olmadığını düşünen ve denetmenlerin yerine başka bir uygulama yapılması konusunda görüş bildirildiği görülmektedir.

Eğitim Yönetimi Alanının Geleceğine İlişkin Görüşler Nelerdir?

Eğitim yönetimi alanının uygulayıcılar açısından geleceğine ilişkin öngörülerine ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri siyasallaşma, mesleki bağlılığın zayıflaması, ilkesizlik temalarına göre aşağıda ele alınmıştır.

Siyasallaşma temasına ilişkin öğretim üyelerinden birinin görüşü şu şekildedir:

Öğretmenlik alanında olduğu gibi Eğitim yönetimi alanında akademik yönden Türkiye çok da ilerleme sarf etmemiştir. Bu alandaki akademisyenler alanlarını koruma konusunda duyarlı olmadıkları gibi siyasi rüzgârın etkisinde kalmaktadırlar. Akademisyenlerin Eğitim bakanlığı üzerindeki etkisi oldukça azdır. Bana göre aynı disiplindeki akademisyenler mesleki açıdan örgütlenmeli zaman zaman bu konudaki bilimsel görüşlerini kamuoyuyla paylaşmalıdırlar. Ancak toplumdaki siyasallaşma ne yazık ki akademik yaşamı da etkilemiş; Mili Eğitim Bakanlığı'na ve YÖK e yön göstermesi gerekirken bu iki kurumun aldığı kararların ya savunucusu olmuşlar ya da toptan eleştirmişlerdir Mesleki açıdan örgütlü olmalıdır. Örgütlü bir meslek olunmadığından özellikle okul yöneticiliği siyasi rüzgârın çok etkisinde kalmakta ve kalmaya da devam etmektedir (K2).

Eğitim yönetimi alanının bağımsız olması, eğitim bakanlığı üzerinde etkili olması gerektiği ve bu alanın iyi bir örgütlemeye ihtiyaç duyduğuna ilişkin bir görüş ortaya çıkmıştır.

Mesleki bağlılığın zayıflaması temasına ilişkin öğretim üyelerinden birinin görüşleri şu şekildedir:

Bu alanda eğitim bakanlığının eğitim yönetimi alanına sahip çıkması gerekir. Bu durumda bu yasayla kendilerini geliştirmek isteyen eğitimcilerin sayısı azalacaktır (K1).

Bu tür bir uygulamanın geleceğin eğitim yöneticisi olmak isteyen eğitimcilerin önünü tıkayacağına ilişkin bir görüşe ulaşılmıştır.

İlkesizlik teması altında toplanan öğretim üyelerinin görüşleri şu şekildedir:

Okul yöneticiliği ve denetçiliğinde mutlaka EYD yüksek lisansı yapma şartı aranmalıdır. Okul müdürlerinin dört yıllığına görevlendirilmesi bazı açılardan olumlu sonuçlar getirebilir ancak ikinci bir dört yıl görevlendirmenin uzatılması ile ilgili performansa yönelik somut ve objektif kriterlerin ortaya konulması büyük önem arz etmektedir (M1).

Eğitim yönetimi alanın geleceğini iyi görmüyorum. Eğitim yöneticisi yetiştirme ve yerleştirmede tutarlı bir sistem yok (Y1,Y2).

Eğitim yönetimi alanın geleceğine ilişkin uygulamalarda sağlam bir sistemin olmayışına ilişkin görüşlere ulaşılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Eğitim yönetimi alanında dikkat çeken 6528 sayılı yasanın getirdiği değişiklikler, alandaki uzmanların farklı bakış açılarıyla yorumlandığını ifade edebiliriz. 6528 sayılı yasanın eğitim yöneticilerini nasıl etkileyeceğine ilişkin kurumun yenileşmesi, yöneticinin partizanlığa eğilimi ve uygulamanın eğitim yöneticilerinin motivasyonunu düşürmesi şeklinde görüşlere ulaşılmıştır.

Eğitim yönetimin siyasallaşmasına ilişkin Aslanargun (2007) okul yöneticisinin, birlikte çalıştığı mesai arkadaşlarının iş doyumunu sağlamaya yönelik beklenti ve ihtiyaçlarını karşılamak yerine, kendisini bu göreve getiren merkezi otoriteyi memnun edecek uygulamaları tercih edebildiği görüşü paralellik göstermektedir. Araştırma sonuçlarından okulun yenileşmesi bulgusu, eğitim ve okul liderlerinin farklı ve yenilikçi örgütleri yönetmeleri beklentisini (Goldring ve Schuermann, 2009) karşılamaktadır.

6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanını akademik açıdan nasıl etkileyeceğine ilişkin profesyonelleşmeme, motivasyonsuzluk ve herhangi bir etki göstermeme temaları yer almıştır. 6528 sayılı yasanın eğitim yönetimi alanından doğrudan etkilenen bireylerin motivasyonu düşürmesi önemli sonuçlar arasındadır. Okul müdürünün başarısı sistemin başarısını etkilediği için müdürlerin motivasyon durumları uygulamacılar tarafından dikkate alınması gereken önemli bir durumdur (Yıldırım, 2011). Okul müdürlerinin önemli oranda motivasyonlarını düşüren etkenlerden birinin il dışı yer değiştirmede öğretmen olarak yer değiştirmek zorunda kalmaları (Ekinci, 2010) bu yasanın getirdiği sonuçla örtüşmektedir. Buradan çıkan sonuç okul müdürlerinin öğretmenliğe tekrar dönmek durumunda kalmaları, bir motivasyon düşürücü durum olduğudur. Motivasyon düşük olunca dolayısıyla meslekte profesyonelleşme de zor olması olasıdır.

6528 sayılı yasanın maarif müfettişlerini ve yardımcılarını nasıl etkileyeceğine ilişkin yapılan uygulamada ilkesizlik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırma bulgularından biri olan denetici seçimin ve yetiştirilmesinin yıllarca tartışıldığı ve bu konuda son yıllarda sürekli değişikliğe gidildiği görülmektedir. Everes ve Lakomski (1996) eğitim yönetimi alanına tutarlılık kuramı çerçevesinde tutarlı bir bilimsellik önermektedir. Türkiye’de eğitim denetiminin yapısı konusunda denetmenler ve öğretim üyeleri denetim sistemindeki bakanlık denetmenliği ve eğitim denetmenliği şeklindeki ikili denetim yapılanmasının iki birim arasında organik bir bütünlük ve işbirliğinin bulunmadığını, bu durumun iki birim arasında eşgüdümün sağlanmasını zorlaştırdığını ve görev çatışmasına, sorumluluk binişmesine neden olduğu ortaya çıkmıştır (Memduhoğlu, 2012). İlgili araştırma sonuçları maarif müfettişleri ve yardımcılarının belirli bir sisteme göre yetiştirilmesini ve seçimini zorlaştıracak uygulama olduğunu ortaya çıkarması çalışma bulgusunu desteklemektedir.

6528 sayılı yasanın eğitim denetimini akademik açıdan nasıl etkileyeceğine ilişkin profesyonelleşememe ve yerinde bir uygulama temaları ile açıklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Burada dikkat çeken sonuç profesyonelleşememe durumudur. Eğitim denetiminde uzman kişilerin yer alması, denetim işinin daha sağlıklı bir şekilde yapılmasına hizmet edebilir. Aslanargun ve Özsoy (2013) tarafından yapılan çalışmada objektiflik kaygısı taşımalarına karşın mevcut denetim anlayışına göre öğretmenlerin daha yakın durduğu müdür değerlendirmesi, süreç değerlendirmesi ve performansın daha yakından izlenmesi açılarından tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Köybaşı, Uğurlu ve Bakır (2017) tarafından yapılan çalışmada da denetimin maarif müfettişleri tarafından yapılmaması gerektiği ve okul müdürlerini de denetim konusunda yeterli görmedikleri ortaya çıkmıştır. İlgili araştırma sonuçları ile çalışma bulgusu çelişmekte olduğu görülmektedir. Bu durum uygulayıcılar ile akademisyenlerin farklı bakış açılarına sahip

olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bunun yanı sıra denetmenin profesyonelliği yenilikçilik, etkileyicilik, birlikte çalışma, sabır, mizahi mizaç, ikna yeteneği, mesleki coşku gibi değerlerle ortaya çıkmaktadır (Oliva ve Pawlas, 2004). Denetimde işin gerektirdiği yeterlikler, denetimde profesyonelleşmeyi kolaylaştırır.

Eğitim yönetimi alanının uygulayıcılar açısından geleceğine ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri siyasallaşma, mesleki bağlılığın zayıflaması, ilkesizlik temaları ortaya çıkmıştır. Siyasallaşma boyutu ile ilgili olarak Danzing, Osanloo, Blankson ve Kiltz, (2005) okul yöneticilerinin, yönetim ve politikadan çok, öğrenme ve öğretmeye odaklanmalarının daha nitelikli bir eğitim sağlayacağını ön görmesi, eğitim yönetimi alanının siyasallaşmasında bir sakınca olabileceğini göstermektedir. Eğitim yönetimi alanının mesleki olarak güçlenmesi için, eğitim ve okul yöneticisi yetiştirme-hazırlama politikaları, alanın gereklerine göre çağdaş hale getirilmeli, bu doğrultuda alan öncelikle bir uzmanlık ve bir meslek olarak görülmeli, hizmet öncesinde yönetim pozisyonlarına gelmek isteyenlerin yönetim formasyonu kazanmaları sağlanmalıdır (Balcı, 2011). Eğitim denetmenleri ile ilgili son yıllarda yapılan ilköğretim müfettişi, eğitim müfettişi, eğitim denetmeni, eğitim denetçisi gibi isim ve makyaj düzenlemelerinin ötesinde felsefi ve yapısal düzenlemelere ihtiyaç olduğu (Aslanargun ve Özsoy, 2013) eğitim yönetiminin gelecekte sağlam bir ilkeye oturması gerektiğine işaretir.

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulabilir.

- Eğitim yöneticisi ve deneticisi yetiştirme ve seçmede belirli bir sistem bütünlüğü içerisinde objektif ölçütlerle, bağımsız ve bilimselliğe dayalı olacak şekilde eğitim yönetimi uzmanları tarafından okul müdürü adaylarına yönetim sertifikası (teorik ve uygulamalı olmak üzere) verilmesi ile ilgili düzenlemeler yasallaşmalıdır.
- MEB, eğitim yönetimi alanına ilişkin alacağı kararlarda YÖK'le bağlantı kurarak, uzmanların görüşlerinden yararlanabilir.
- Eğitim yönetimi alanının akademisyenleri derneklere, sendikalara üye olarak kendi alanları ile ilgili düzenlemelerde gerekli çalışmalarını başlatabilmeli ve bağımsız olarak düşünce birliği geliştirmelidir.
- Eğitim yönetimi alanının siyasallaşmaması için eğitim yöneticisi yetiştirmede ve seçmede yönetim sertifikası koşulu yanında okul müdürlüğü deneyimi gibi somut kriterler öne sürülmelidir.
- Eğitim yöneticiliğinin bir meslek olarak kabul edilmesi bakanlık tarafından kabul edilmeli, eğitim yönetimi alanı için lisans programları açılması önerilebilir.

Kaynakça

- Akın, U. (2012). Okul yöneticilerinin seçimi ve yetiştirilmesi: Türkiye ve seçilmiş ülkelerden farklı uygulamalar, karşılaştırmalar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2), 1-30.
- Aslanargun, E. & Göksoy, S. (2013). Öğretmen denetimini kim yapmalıdır?. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 98-121.
- Aslanargun, E. (2007). Modern eğitim yönetimi anlayışına yönelik eleştiriler ve postmodern eğitim yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 50, 195-212.

- Balcı, A. (2011). Eğitim yönetiminin değişen bağlamı ve eğitim yönetimi programlarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 196-208.
- Balcı, A.(2008). Türkiye’de eğitim yönetiminin bilimleşme düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54, 181-209.
- Birinci, G., Kılıçer, K., Ünlüer, S., ve Kabakçı, I. (2009). Eğitim teknolojisi alanında yapılan durum çalışması araştırmalarının yöntemsel değerlendirilmesi. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Büyüköztürk, Ş.; Kılıç Çakmak, E.; Akgün, Ö.E.; Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Charlot, B. (2010). *Fransa’da eğitim bilimleri: Sindirilmiş bir disiplin, ortak bir kültür, belirsiz bir araştırma alanı* (Çev. Seçkin Özsoy). Ankara: Tan Kitabevi Yayınları.
- Danzing, A., Osanloo, A., Blankson; G. and Kiltz; G. (2005). Learner centered leadership for language diverse schools in high needs urban settings. *Paper presented at the Annual Conference of the American Educational reserach Association* (April 11-15), Monteraël; Canada.
- Ekinci, A. (2010). İlköğretim okullarında çalışan müdür ve öğretmenlerin mesleki sorunlarına ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 9(2), 734-748.
- Evers, C.W. and Lakomski, G.(1996). Science in Educational administration: a post-positivist conception. *Educational Administration Quarterly*, 32 (3), 379-402.
- Goldring, E., and Schuermann, P. (2009). The changing context of K-12 education administration: Consequences for Ed.D program design and delivery. *Peabody Journal of Education*, 84(1), 9-43.
- Gürsel, M.(2006). Cumhuriyet döneminde eğitim yönetimi ve gelişimi. (Editörler: Muhsin Hesapçioğlu ve Alpaslan Durmuş) *Türkiye’de eğitim bilimleri: Bir bilanço denemesi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Khurana, R., & Nohria, N. (2008). It’s time to make management a true profession. *Harvard Business Review*, 86(10), 70-77.
- Köybaşı, F. - Uğurlu, C. T. - Açıroğlu Bakır, A. & Karakuş, B. (2017). İlkokullarda Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Turkish Studies -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-* 12(4), 327-344.
- Lunenberg, C.F. ve Ornstein, A.C. (2000). *Educational Administration: Concepts and Practices. (3rd ed.)*.Belmont: Wardsworth Thomson Learning.
- Memduhoğlu, H. B. (2012). Öğretmen, yönetici, denetmen ve öğretim üyelerinin görüşlerine göre Türkiye’de eğitim denetimi sorunsalı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 135-156.
- Newton, P., & Riveros, A. (2015). Toward an ontology of practices in educational administration: Theoretical implications for research and practice. *Educational Philosophy and Theory*, 47(4), 330-341.
- Oliva, P. F., & Pawlas, G. E. (2004). *Supervision for today's schools*. Jossey-Bass, An Imprint of Wiley. 10475 Crosspoint Blvd, Indianapolis, IN 46256.

- Oplatka, I. (2009). The field of education administration. *Journal of Educational Administration*, 47(1), 8-35.
- Oplatka, I. (2018). Educational administration and the relational approach: Can we suffice contextual based knowledge production?. In *Beyond Leadership* (pp. 199-210). Springer, Singapore.
- Örücü, D. ve Şimşek, H. (2011). Akademisyenlerin gözünden Türkiye’de eğitim yönetimin akademik durumu: Nitel bir analiz. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(2), 167-197.
- Özsoy, S.; Ünal, I.; Güngör, S.; Özdemir, Y.; Buyruk, H. ve Demir, N. (2013). *Türkiye’de eğitim bilimci olmak: Bir kimlik araştırması*. Ankara: Pegem Akademi
- Roberts, P. & Priest, H. (2006). Reliability and validity in research. *Nursing Standard*, 20, 41-45.
- Şimşek, H. (1997). Pozitivizm ötesi paradigmatik dönüşüm ve eğitim yönetiminde kuram ve uygulamada yeni yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(1), 97-109.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, N. (2011). Okul müdürlerinin motivasyonları üzerine nitel bir inceleme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 71-85.

Kısa Özgeçmiş

Fatma KÖYBAŞI ŞEMİN, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitim Yönetimi Doktorudur. İlk, orta ve lise öğrenimini memleketi Nevşehir’de bitirdi. Ardından lisans derecesini 2006 yılında Kocaeli Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü’nde tamamladı. Daha sonra sırasıyla Yüksek Lisansını 2009 Yeditepe Üniversitesi’nde ve 2016 yılında ise İnönü Üniversitesi’nde doktora derecesini aldı. Akademisyenlik yapmadan önce, 2008-2015 yıllarında Milli Eğitim Bakanlığı’nda İstanbul, Tekirdağ, Malatya ve Kocaeli gibi çeşitli illerde matematik öğretmeni olarak çalıştı. Eğitim yönetimi ve denetimi ile ilgili çeşitli bilimsel konferanslarda bildirileri sunuldu ve makaleleri yayınlandı. Araştırma alanları eğitim yönetimi ve denetimi, öğretmen eğitimi ve eğitimin sürdürülebilirliğidir.